



B9-procedure



Rechten voor slachtoffers van uitbuiting en mensenhandel

In deze folder staat welke rechten jij in Nederland hebt als slachtoffer van uitbuiting. Het gaat over jou en daarom is het belangrijk dat je de folder goed leest. De regels die voor jou gelden zijn soms moeilijk te begrijpen. Als je het lastig vindt, kun je bijvoorbeeld je hulpverlener vragen om deze folder samen met jou te lezen. Als je vragen hebt, kun je altijd contact opnemen met BLinN, telefoonnummer 020 523 1100 of info@blinn.nl. **Alles wat je tegen BLinN zegt blijft geheim.**

Baas = mensenhandelaar

In de folder praten we over 'baas' of 'mensenhandelaar'. We bedoelen dan dezelfde persoon. Als jouw baas je heeft uitgebuit dan zeggen we dat jouw baas een mensenhandelaar is. Hij heeft jou uitgebuit en dat is strafbaar in Nederland. Je baas kan een man of een vrouw zijn.



Waarom deze folder?

Het is verboden iemand uit te buiten of te dwingen te werken. In Nederland is dit een ernstig misdrijf, dit noemen we mensenhandel. Als jij slachtoffer bent van mensenhandel kun je naar de politie gaan. De politie in Nederland respecteert de mensenrechten. Als je bij de politie aangifte doet tegen de persoon die jou heeft verhandeld (je baas), kun je misschien een B9-vergunning krijgen. Dit kan betekenen dat je eventueel voor de rechter moet getuigen tegen jouw baas.

Met een B9-vergunning mag je tijdelijk in Nederland blijven. Je bent dan niet meer illegaal. Ook heb je recht op onderdak, hulpverlening, een advocaat, ziektekostenverzekering en een uitkering. In deze folder wordt uitgelegd hoe de B9-procedure werkt en welke rechten de B9-vergunning je geeft. Rechten zijn afspraken over wat je mag en welke bescherming je kunt krijgen.

Wanneer ben je een slachtoffer van mensenhandel?

Als je de meerderheid van onderstaande vragen met 'ja' beantwoordt, ben je misschien slachtoffer van mensenhandel.

Ben je slachtoffer van mensenhandel?

- Heeft iemand je aangeboden om in Nederland te komen werken?
- Is het werk veel slechter dan je verwachtte?
- Is het werk gevaarlijk of ongezond?
- Heeft iemand je paspoort ingenomen?
- Moet je (grote) schulden afbetalen?
- Krijg je niet of heel slecht betaald?
- Word je gedwongen te werken omdat iemand jou of je familie in de gaten houdt of bedreigt?
- Mag je niet naar de dokter als je ziek bent?
- Heb je weinig vrijheid?
- Word je bedreigd omdat je illegaal bent?

Mensen die niet in Nederland zijn geboren, maar hier wel wonen en/of werken worden migrant genoemd. Migranten komen naar Nederland om te werken en soms om geld naar huis te sturen. Als je als migrant in Nederland werkt heb je het vaak moeilijker. Als je niet weet wat je rechten zijn, de taal niet spreekt en weinig mensen kent, kun je sneller worden uitgebuit dan Nederlandse mensen. Misschien ben jij hier ook naartoe gelokt met valse informatie over werken in Nederland. Misschien heeft iemand je in je land van herkomst gevraagd naar Nederland te komen en werd je een goed betaalde, fatsoenlijke baan beloofd. Maar na aankomst in Nederland kwam je erachter dat het valse beloftes waren en dat je onder slechte omstandigheden moet werken. Misschien krijg je nauwelijks betaald of moet je een schuld afbetalen door te werken. Dit mag niet; jij hebt dezelfde arbeidsrechten als Nederlanders!

De B9-procedure in het kort voor slachtoffers van mensenhandel

1. Na een intakegesprek met de politie krijg je meestal een bedenktijd voor drie maanden;
2. Na aangifte bij de politie tegen je handelaar krijg je mogelijk een B9-vergunning. Deze verblijfsvergunning wordt afgegeven door de IND;
3. Je B9-vergunning stopt na een periode. Daarna kun je voortgezet verblijf aanvragen bij de IND. Dit betekent dat je langer in Nederland mag blijven.

Rechten tijdens de bedenktijd van drie maanden

Als je een slachtoffer bent van mensenhandel kun je naar de politie gaan. Wel is het moeilijk om helemaal alleen naar de politie te gaan als je illegaal in Nederland bent. Vraag daarom of een organisatie als BLinN een afspraak voor je kan maken of met je mee kan. Je spreekt dan met de politie over je situatie. Dit is een intakegesprek. Je vertelt wat je is overkomen en zegt waarom je bescherming nodig hebt. Dit intakegesprek duurt meestal een paar uur. Je vertelt hierin wat je is overkomen. Er is een tolk aanwezig. Als je alleen met een vrouw (of juist een man) wilt praten, kun je dit aan de politie vragen. Ook kun je vragen om een vrouwelijke tolk. Als het gaat over mensenhandel is de politie verplicht om tenminste één agent aanwezig te laten zijn die een speciale training heeft gevolgd voor het verhoren van slachtoffers van mensenhandel.

Als de politie ervan uitgaat dat je een slachtoffer van mensenhandel bent, krijg je een bedenktijd van drie maanden om te bedenken of je echt aangifte wil doen. Let op: de informatie die je vertelt in de intake is niet geheim en anoniem. Bescherming betekent niet dat je een bodyguard krijgt of een andere identiteit, maar wel bijvoorbeeld een veilige opvangplek. Tijdens de bedenktijd moet je ook een tuberculostest (tbc-test) doen.

Tijdens de bedenktijd kun je tot rust komen. Je kunt dan nadenken of je aangifte wilt doen bij de politie tegen jouw baas. Dit mag je zelf beslissen. Uitbuiten is strafbaar. Daarom wordt je baas vervolgd door de politie en het openbaar ministerie. Bij aangifte help je de politie je baas te vinden. Als je aangifte doet tegen je baas, getuig je tegen hem. Dit kan betekenen dat je kan worden gevraagd om de rechter te vertellen wat je is overkomen. De rechter besluit dan of hij jouw baas een gevangenisstraf geeft. Als er een strafzaak komt tegen de baas, wordt jouw aangifte (getuigenis) gebruikt als bewijs dat de baas jou heeft uitgebuit.

Het is belangrijk dat je goed nadenkt of je aangifte wilt doen. Door het doen van aangifte, kan je toekomst veranderen. De baas kan erachter komen dat jij aangifte tegen hem hebt gedaan bij de politie. Daarbij is het niet zeker dat de baas ook echt wordt gestraft en in de gevangenis komt. Het kan zijn dat de rechter vindt dat er te weinig bewijs is. In dat geval wordt de baas niet gestraft. Soms weet jouw baas waar je vandaan komt en kan hij jou of je familie bedreigen.

Tijdens de bedenktijd heb je recht op:

- verblijf in Nederland. Je hebt nog geen verblijfsvergunning, maar wel rechtmatig verblijf. Je kan een sticker in je paspoort of een W2-document vragen bij de IND, zodat je het rechtmatig verblijf kunt aantonen.
- een advocaat, maar je moet wel een eigen bijdrage betalen (vraag om een advocaat die veel weet van de B9-procedure);
- een opvangplek (dit wordt geregeld door CoMensha);
- leefgeld (dit wordt betaald door het COA);
- ziektekostenverzekering (dit wordt betaald door het COA);
- medische en psychologische steun.

Aangifte

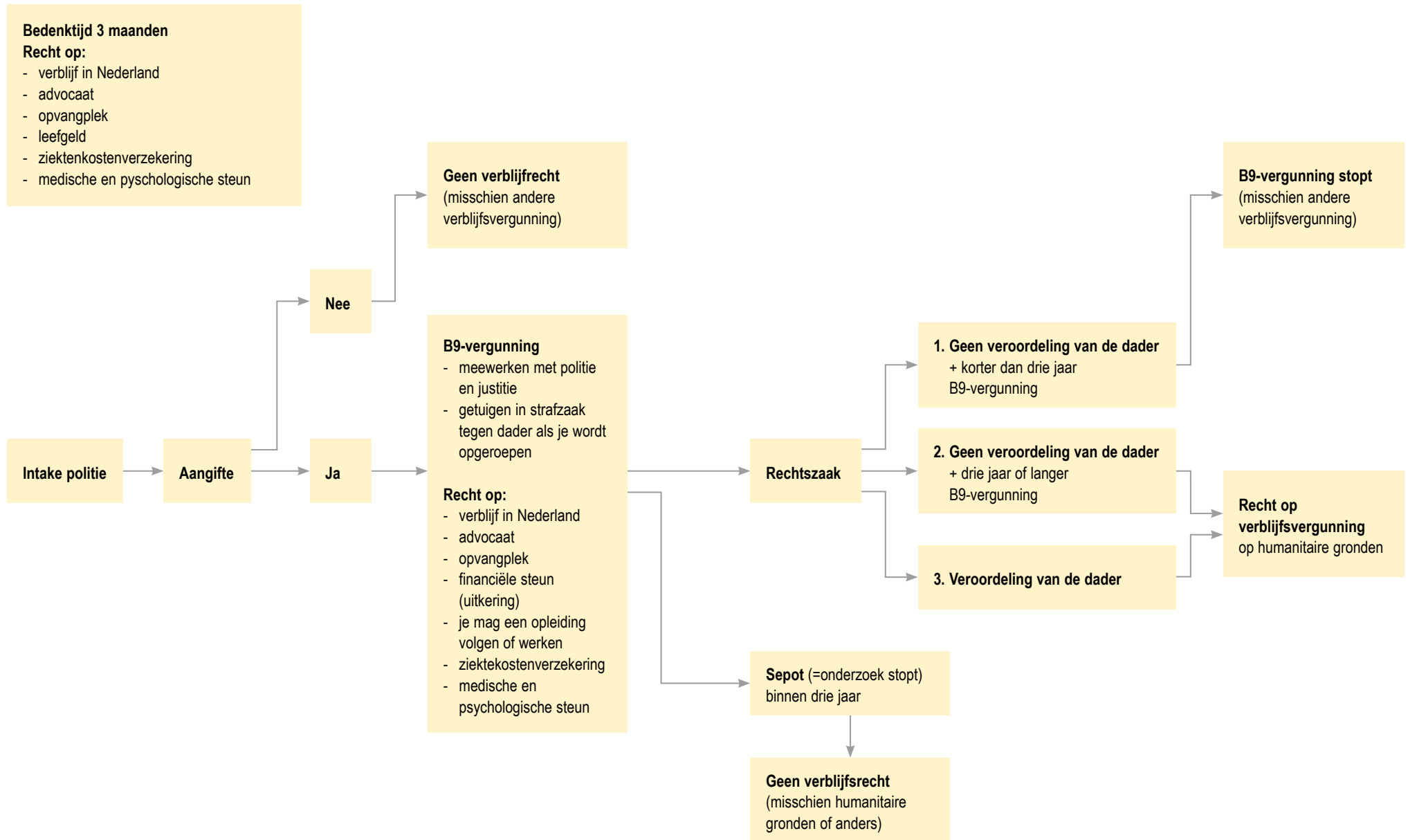
Als je besluit om aangifte te doen, krijg je weer een gesprek met de politie. Het gesprek voor de aangifte lijkt op het intakegesprek, maar er zijn wel wat kleine verschillen. Tijdens de aangifte wordt veel meer doorgevraagd naar feiten en details. Ze vragen bijvoorbeeld naar plaatsnamen, nummerborden of de kenmerken van je baas.

Het is goed om vooraf op te schrijven wat je tijdens de aangifte tegen de politie wilt zeggen. Dan weet je zeker dat je niets vergeet. Ook is het belangrijk om mensen die hebben gezien dat jij bent uitgebuit te vragen of ze dit misschien ook tegen de politie willen vertellen. Zij zijn dan getuigen. Dit maakt jouw verhaal sterker.

Net als bij de intake kun je aangeven als je met een vrouwelijke politieagent wilt spreken. Ook kan je aangeven of je een vrouwelijke tolk wilt. Tevens zal ook bij de aangifte tenminste één gecertificeerde agent aanwezig moeten zijn.

Deze gegevens gaat de politie gebruiken om te proberen je baas te arresteren. Alles wat je tegen de politie zegt blijft dus niet geheim. De advocaat van je baas kan ook jouw gegevens opvragen bij de politie. Aangifte is in Nederland nooit anoniem en in het dossier staat dat jij getuige bent. Je kan wel vragen of de politie niet jouw adresgegevens in het dossier zet. Ook zijn er wat beschermingsmogelijkheden in het geval het wel tot een strafzaak komt, bijvoorbeeld dat de verdachte wordt afgevoerd als jij moet getuigen bij de rechtbank. Je advocaat kan dit bespreken met de politie.

De B9-procedure



Wat zijn je rechten als je een B9-vergunning hebt?

Als je aangifte hebt gedaan krijg je (meestal) de B9-vergunning. De B9-vergunning geeft je het recht tijdelijk legaal in Nederland te verblijven. In tegenstelling tot de bedenktijd, krijg je nu een echte verblijfspas. Als je een strafblad of ongewenstverklaring hebt kun je geen B9-vergunning krijgen.

Belangrijk om te onthouden:

- Voor deze verblijfsvergunning (B9-vergunning) hoef je niet te betalen;
- Na de aangifte krijg je eerst een 'beschikking' van de IND. In deze beschikking (een brief) staat dat je een B9-vergunning krijgt en dat je legaal in Nederland bent. Vaak moet je even wachten op je verblijfspasje (je B9-pasje). Het pasje is een verblijfsvergunning. Als je het B9-pasje nog niet hebt kun je de beschikking (of een kopie daarvan) gebruiken als identiteitsbewijs. Het is belangrijk deze kopie altijd bij je te hebben op straat of als je bij een instantie moet inschrijven;
- Je hebt de B9-status voor de tijd dat de strafzaak tegen de baas duurt. Het kan zijn dat de strafzaak snel stopt, dan verlies je je tijdelijke verblijfsvergunning. Het kan ook jaren duren. Dit betekent dat je vaak heel lang niet weet of je in Nederland mag blijven;
- Zolang de politie bezig is met je zaak moet je ieder jaar je pasje verlengen. Het is belangrijk dat je dit doet drie maanden voor de einddatum op het pasje. Als je het niet doet, is het pasje niet meer geldig en kun je je rechten verliezen. Vraag dit altijd op tijd na bij je advocaat. De IND stuurt papieren hiervoor naar jouw postadres of naar je advocaat. Het is dus belangrijk om altijd adreswijzigingen door te geven aan je advocaat of andere instanties als je verhuist.

Je rechten met een tijdelijke verblijfsvergunning (B9-vergunning):

- een advocaat;
- een opvangplek en/of ondersteuning door een maatschappelijk werker;
- financiële steun (een uitkering van de sociale dienst);
- medische en psychologische steun;
- je mag een opleiding volgen of werken. Om te werken heb je geen aparte werkvergunning nodig als je een B9-vergunning hebt;
- ziektekostenverzekering.

De B9-vergunning stopt

Vaak is er niet genoeg bewijs om de uitbuiting of mensenhandel te bewijzen. Dan stopt het politieonderzoek (sepot) en stopt ook automatisch de B9-procedure. Als er een sepot is kan je advocaat 'beklag' indienen bij het gerechtshof. Hij zegt dan dat hij wil dat er nog meer en beter onderzoek wordt gedaan. Gedurende deze beklagprocedure, lopen je B9-vergunning en de bijbehorende voorzieningen door. Indien het gerechtshof vindt dat de politie verder onderzoek moet doen, blijft de strafzaak en de B9-vergunning doorlopen. Indien het gerechtshof vindt dat de politie het onderzoek terecht heeft gestopt, zal ook de B9-vergunning stoppen. Je kunt dan voortgezet verblijf aanvragen (zie verderop in deze folder).

Ook als de rechtbank of het gerechtshof een uitspraak doet tegen je baas of mensenhandelaar, stopt de rechtszaak en dus ook je B9-vergunning.

Paspoort

Bij de intake en aangifte en de eerste verlening van de B9-vergunning hoef je nog geen paspoort te hebben. Veel slachtoffers van mensenhandel hebben geen paspoort meer, omdat zij deze nooit hebben gehad, deze nog in het land van herkomst ligt of is afgepakt door de handelaren. Bij de verlenging van de B9-vergunning (na 1 jaar) moet je aan de IND een paspoort overleggen of in ieder geval laten zien dat je hebt geprobeerd een paspoort te krijgen. Dit betekent dat je naar je ambassade moet gaan in Den Haag of Brussel om een paspoort aan te vragen. BLinN kan je hierbij ondersteunen. Ook kun je proberen identiteitsdocumenten uit je land van herkomst te krijgen, bijvoorbeeld een geboortakte of document van een school.

Voortgezet verblijf

Soms kun je na je B9-vergunning, een permanente verblijfsvergunning krijgen. Deze vergunning wordt verleend voor vijf jaar.

Je hebt hier recht op als:

- je baas wordt veroordeeld, of;
- wanneer je al meer dan drie jaar een B9-vergunning hebt en de strafzaak drie jaar loopt, of;
- wanneer je aan de IND kan bewijzen dat je niet terug kunt keren naar je land van herkomst vanwege gevaar voor represailles, gevaar om opnieuw verhandeld te worden, mogelijke verstoting of discriminatie door de familie of gemeenschap, medische aandoeningen etc. Samen met je advocaat moet je een dossier opbouwen met bewijsmateriaal.

In tegenstelling tot de B9-vergunning, moet je hiervoor wel betalen. De aanvraag kost 331 euro. Ook is het belangrijk dat je een paspoort kunt overleggen of in ieder geval je identiteit en nationaliteit kunt bewijzen.

Loonvordering

Als je ernstig wordt uitgebuit in je werk ontvang je meestal geen loon. Of minder loon dan waar je recht op hebt. Het maakt niet uit dat je illegaal in Nederland werkt of eigenlijk niet mag werken. Je hebt er wel recht op. Je kunt proberen dit geld alsnog te krijgen van je baas via een 'loonvordering'. Je arbeidsrechtadvocaat kan dit voor je doen bij de rechter. Als er een beslissing komt van de rechter moet je baas dit betalen. Het is niet zeker of het ook lukt om je baas te dwingen dit geld te betalen, maar je kunt het proberen. Voor een arbeidsrechtadvocaat moet je ook een eigen bijdrage betalen van minimaal 100 euro.

Gezinshereniging

Het kan zijn dat je bij de overtocht naar Europa je kind hebt moeten achterlaten in het land van herkomst. Veel slachtoffers willen hun kind op een gegeven moment naar Nederland laten komen. Dit is mogelijk met een B9-vergunning, maar ook het kind zal slechts een tijdelijke verblijfsvergunning krijgen. Er zijn veel voorwaarden voor de aanvraag gezinshereniging. Je moet bijvoorbeeld een gelegaliseerde geboorteakte tonen van het kind, een paspoort van het kind en de vader moet toestemming geven om het kind naar Nederland te laten komen. Indien er geen geboorteakte is, zal een DNA-test moeten worden gedaan.

Op het moment dat je een vergunning voor voortgezet verblijf hebt, heb je een stabielere positie om je kind naar Nederland te laten komen. Je weet immers dat je vijf jaar in Nederland mag blijven en je zult inmiddels zelf wat meer mensen kennen in Nederland, zelfstandige woonruimte hebben, Nederlands spreken etc. In dit geval moet je echter wel 830 euro aan leges betalen voor de aanvraag. Het liefst wil de IND ook dat je een betaalde baan hebt, zodat je zelf voor het kind kunt zorgen.

Gezinshereniging is een ingewikkelde procedure, waarbij het erg belangrijk is dat je alle voors en tegens goed doorspreekt met een advocaat en hulpverlener. Ook BLinN kan je hierover veel informatie geven.

Schadefonds Geweldsmisdrijven

Slachtoffers van een ernstig geweldsmisdrijf dat op Nederlands grondgebied is gepleegd en die daarbij ernstig letsel hebben opgelopen, kunnen een aanvraag doen bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Mensenhandel wordt aangemerkt als ernstig geweldsmisdrijf. Het is een stukje erkenning door de Nederlandse overheid voor het feit dat je in Nederland slachtoffer bent geworden. Je kunt óf schadevergoeding krijgen vanuit de strafzaak óf van het Schadefonds. Beide procedures kunnen wel naast elkaar lopen. Je kunt je advocaat of hulpverlener vragen om deze aanvraag samen met jou te doen. Het is belangrijk dat je kunt bewijzen dat het misdrijf heeft plaatsgevonden en dat je ernstig letsel hebt opgelopen, bijvoorbeeld door een verklaring van een arts of psycholoog.

Illegaliteit

In Nederland heb je voor heel veel dingen een verblijfsvergunning nodig. Bijvoorbeeld om wit te werken. Een huis huren gaat ook makkelijker. Alleen met een verblijfsvergunning kun je je verzekeren en je hebt meer hulp in het algemeen als je legaal verblijf hebt. Wél heb je arbeidsrechten als je illegaal bent. Dit betekent dat je baas je bijvoorbeeld gewoon moet betalen voor je werk en dat je ook hulp kunt vragen als dit niet gebeurt. Ook heb je recht op basis medische zorg, via het College voor Zorgverzekering. Je kunt dus bijvoorbeeld naar een huisarts of ziekenhuis gaan. BLinN kan je hierover meer informatie geven.



Bonded Labour in Nederland (BLinN)

Samenwerkingsinitiatief van Humanitas en Oxfam Novib

humanitas

 **Oxfam Novib**
ambassadeurs van het zelfdoen.



www.blinn.nl

Programma BLinN
Weteringschans 259
Postbus 71
1000 AB Amsterdam
Tel. 020-5231100